

Óli Jacobsen

Kaj í Bartalstovu: Við Bóndanum, Jóannes Patursson

Kaj fekk ein tann besta trolarakjans, sum var tá, nevniliga sum stýrimaður við Jóannes Patursson

6. partur

I 1955 fór eg so aftur við Jóannes Patursson. Á vári gjørdur vit ein túr á Suðurlandinum. Hetta var ein stuttur túrur, tá vit fingur 120 tons.

Tað gekk so leingi at fáa skipsboð aftur. Men tá var tað, at Hvannasundsbrøðurnir saman við Esmar Fuglø høvdu keypt trolaran Fiskanes úr Bretlandi. Meiningin var vist, at Svenning og Poli skuldu vera skiparar, men Esmar Fuglø helt uppá, at tað skuldi vera Hans Pauli.

Hetta endaði við, at Svenning bleiv skipari á Jóannes Patursson fyri Hans Paula. Eg bleiv 2. stýrimaður hjá honum. Fyrstu tíðina var Erling í Nólsoy 1. stýrimaður. Hann var royndur trolaramaður, men hann var ógvuliga varin.

Fyrsta túrin vann eg 2.500 krónur. Tað var nógv tá í tíðini.

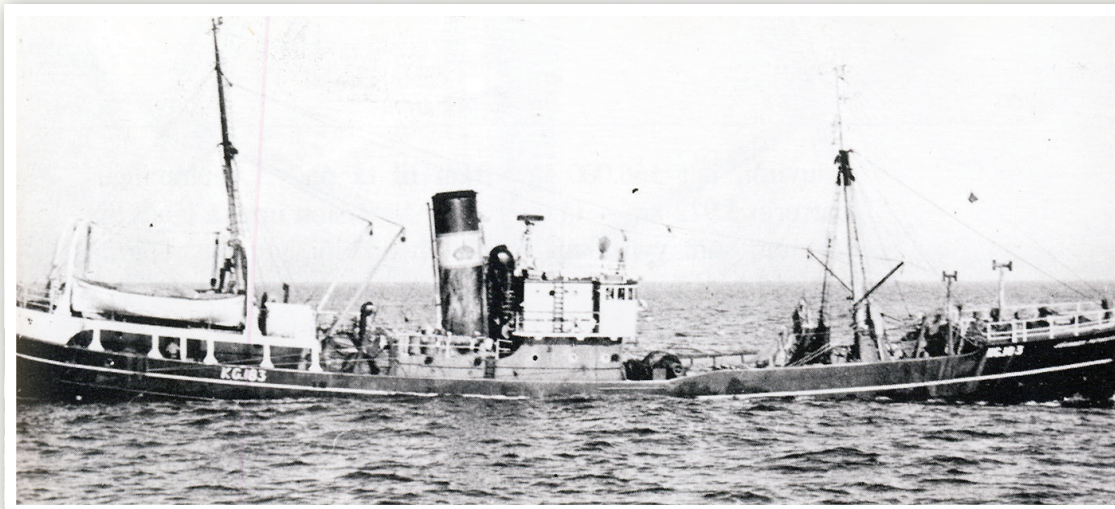
Ráddi um at sleppa til góðan markna

Fasta gongdin var, at vit vóru á saltfiskaveiðu um summarið og ísfiskaveiðu um veturin. Ísfiskurin varð landaður í Bretlandi. Tá ráddi um at koma til marknaðin, tá ið prísurin var hægstur. Hesum greiðir Hans Pauli eisini frá í bók síni Jól á Halanum. Farið varð avstað undan jolum. Tá kundi landast í Bretlandi beint eftir nýggjgjár, tá ið lítið av fiski var á uppboðssølu. Hetta gjørdi so tað, at prísurin varð høgur.

Á saltfiskaveiðu var manningin um 40 mans, men á ísfiskaveiðu var hon minni, einir 25. So tað vóru nógvir menn, sum fingur feru, tá ið vit vóru á ífiski. Tá máttu teir skiftast um at vera við.

Tveyskiftisvaktin: Longri frívakt gav størri úrslit

Fram til 1955 gingur manningarnar sokallaða trískiftisvakt á trolar-

Jóannes Patursson fullfermdur. Myndirnar í hesum parti eru úr Jól á Halanum hjá Hans Paula Johannesen

unum. Hetta merkti, at menn høvdu deksvakt tvær ferðir seks tímar, og so frívakt í seks tímar. Um lítið var at gera fekk seinna deksvaktin "lúrivakt". Tá kundi hon taka sær av lóttum.

Men tá ið nógvur fiskur var, sum ofta var, var altíð brúk fyri øllum monnum. Hetta var ógvuliga strævið, tí teir arbeiddu í 12 tímar og høvdu so frí í seks tímar, ið komað tíð at eta, so veruliga hvíldin gjørdist minni enn 6 tímar. Havi hoyrt menn siga, at tá teir fingur frívakt, vóru teir so móðir, at teir fingur ikki svøvn í eyguni á frívaktni.

Í 1956 samtykti løgtingið lóg um tveyskiftisvakt, so menn skuldu arbeida í seks tímar og hava frí í seks tímar. Hetta var gott fyri manningina, men ótti kom á summar skiparar fyri avleiðingunum. Hans Pauli var ein teirra, sum helt, at nú fór minni at koma burtúr arbeidinum, tá ið arbeidstíðin fór so langt niður. Tað vóru trolarar, har teir innrættaðu eyka kømur, so manningartalið kundi hækkað samvarandi økingini í frívaktni.

Hesum helt Svenning tó ongan-

tíð tórv vera á. Tað vísti seg eisini skjótt, at tað kom meira fiskur undan við nýggju skipanini, enn við teirri gomlu. At menn fingur ta hvíldina, teimum tórvaði, gjørdi, at meira kom burtúr, meðan teir arbeiddu. Var heilt nógvur fiskur kundu menn tó bróta vakt.

Landaðu í Grønlandi

Tá ið Fiskanes kom, fór hann at landa í Grønlandi. Hetta gav fleiri útreiðslur og minni í avrokning pr. kg. Men hetta gav samstundis fleiri fiskidagar, tí styttri var at sigla til at landa fiskin. Tí kom meira burtúr úr kortini. Hetta merkti so eisini, at manningin ikki slapp til hús millum túrarnar.

Men Svenning hevði ongan hug at landa í Grønlandi. Vit fiskaðu sunnalaga á Fredriks-haabbankanum og fingur skjótan túr. Tað bleiv so sent fjarrit heim til reiðarið, at vit vóru farin at sigla heim. Tað kom telegramm aftur beinanvegin um at fara í Føroyingahavnina at landa. Svenning sendi so aftur telegramm, at vit vóru komnir á Kappan, og hann spurdi, hvat vit skuldu gera. Tá komu so aftur boð um at

halda leiðina fram heim. Evald Kjølbro kom umborð tá, og hann var væl tilfriðs kortini. Túrurin hevði bara vart í 29 dagar frá tí vit fóru úr Føroyum, til vit koma heim aftur. Næsti túrur vardi í 28 dagar. So tað var stórt fiskari.

Harðir menn

Tann seinna túrin gekk ein so ring influensa um borð. Tað vóru bara trýggir mans, sum ikki fingur hana fyri túrin. Eg var ein teirra. Tað vóru trýggir mans, sum ongantíð vóru á dekkinum á øllum túrinum. Kortini var hetta stytsti túrur, sum vit gjørdur.

Menn vóru harðir. Georg hjá bóndanum á Tvøroyri føldi seg ikki væl, men hann fór so at fáa fepurin tiknan. Hann var 39 stig. Tað var einki at tosa um, so hann fór aftur til flekiborðið!

Ísur ein hóttan

Í 1959 fóru vit á Suðurlandið. Tá vit komu norður móti Fuglabergstanga, nú rópar Andrass hjá Óla Jákup Jensen eftir okkum. Hann var skipari á einum enskum trolara. Tá lá hann á Kappanum við nógvum fiski. Vit fóru vestur um

Kappan, har var ein lítil oyggj sum føroyingar kalla Nuga. Vit kastaðu og fingur einar trýggjar posar.

Hann segði frá so ógvuliga ringum veðri, vindstyrki 14, orkan, á tí gamla skalanum. Tað bleiv so ræðuliga ringur sjógvur, so vit fingur ikki ligið við bátinum. Tað bleiv kortini ikki so ringt, sum vit óttaðust. Men tá kom ísur á okkum, so vit fóru eystur um Kappan til ein klett sum kallaðist Old Man Rock. Har fingur vit eina rúgvu av fiski. Vit togaðu við eina ísbrúgv.

Vit lógu undir deyða í fiski og brutu eisini vakt. Dekkið var ongantíð tómt. Fjaraði eitt sindur av á dekkinum, so varð trolíð koyrt út aftur. Vit togaðu ein tíma og hál-aðu aftur. Tað vóru seks posar í, sum svaraði til seks tons í saltfiski. Hetta var góður fiskiskapur.

Einaferð kom eg upp á brúnna og vildi bara hokna niður av at koma av tí kalda dekkinum og upp í hitan á brúnni.

Svenning bað meg fara at tørna inn, og eg fór so aftur í kahúttina.

Veðrið tá ið Hans Hedtoft fór

Eg var ikki komin meira enn í tyngd, tá kemur hann aftur, og heldur at tað var best at gevast at fiska. Tað var farið at lýsa og honum dámdi ikki líkindini. Ja, tað var í lagi, so upp at gera reint og fáa greiðirnar uppá pláss, so at sigla heim.

Vit sigldu nokk so langt suður eftir, áðrenn vit fóru eystureftir. Tá bleiv so ræðuliga ringt veður, men slættur sjógvur.

Benni Joensen hjá Sterka Jákup var við sum dekkari. Hann stóð á bakborðsveingi,

Tá man hevur verið so leingi við einum skipi, tá kennir ein hvørja rørslu á tí. Eg merkti, at her var nakað í vænti, og eg smekkaði hurðina aftur. Tá fingur vit ein ógvusligan sjógv. Tað, sum reddaði

Kaj í Bartalstovu